

Школска 2017/2018. година
РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

VIII разред

Шифра: _____

1.	Подвуци назив западнословенског језика: словенски, словачки, словеначки, старословенски, прасловенски	
2.	Вук Стефановић Караџић је: а) сакупљао народне песме б) сакупљао народна предања в) написао граматику српског језика г) написао расправу <i>Rat за српски језик и правопис</i> д) испевао јуначке песме ђ) написао речник српског језика Заокружи слова испред тачних одговора.	
3.	Допуни реченицу: Најмање различитих падежних облика има _____ дијалекат српског језика.	
4.	Речи у српском језику позајмљене из француског језика називају се _____.	
5.	На празну линију упиши одговарајући облик именице ПРЕДАК: Отац, деда, прадеда и чукундеда су мушки _____. Заокружи слова испред гласовних промена извршених у деκлинацији ове речи: а) непостојано А б) сибиларизација в) јотовање г) једначење сугласника по звучности д) губљење сугласника ђ) једначење сугласника по месту изговора	
6.	Подвуци придеве који имају исту дужину акцента у позитиву и компаративу: ЖУТ, СТАР, ЛЕП, ТРАПАВ, ГРУБ, ХЛАДАН	
7.	Подвуци све речи у инструменталу: Хиљадама година су се људи служили алаткама од дрвета и камена у свакодневним пословима, а онда су, захваљујући различитим металима, са великом брзином почели напредовати у технологији.	
8.	Одреди врсту подвучене речи (заокруживањем слова испред тачног одговора) и њен облик: Кад се ласте селе / у далеки крај / да л' у гнезду остаје / цео намештај: и јастуци и перине / и колевке деце <u>њине</u> ? а) именица б) именичка заменица в) придев г) придевска заменица д) прилог падеж: _____ број: _____ род: _____	
9.	Подвуци глаголе који могу имати глаголски прилог садашњи: ЛЕЋИ, ВИДЕТИ, РУЧАТИ, УГЛЕДАТИ, СИПАТИ	
10.	Неправи објекат може стајати: а) само уз прелазне глаголе б) само уз непрелазне глаголе в) и уз неке прелазне и уз неке непрелазне глаголе Заокружи слово испред тачног одговора.	

11.	Капетан истрча напоље у свеже јутро. Једва је дисао. Непојаман страх владаше њиме. Препиши предикате и одреди глаголски облик тих предиката: 1. предикат: _____ облик: _____ 2. предикат: _____ облик: _____ 3. предикат: _____ облик: _____	
12.	Упиши речи на линије иза назива начина творбе којим су настале. ПОГЛАВЉЕ, ОДГЛАВЉИВАТИ, ГЛАВОБОЉА, ПОГЛАВАРСКИ Извођење: _____, Комбинована творба: _____,	
13.	Заокружи слово испред реченица у којима је значење подвучене речи добијено метафором или метонимијом: а) Помазио је сина по <u>главици</u> . б) Купио је <u>главицу</u> купуса. в) Повредио је <u>чашицу</u> колена. г) <u>Чашицу</u> с ракијом је додао куму. д) Исплазио је <u>језик</u> . ђ) Говорио је српски <u>језик</u> .	
14.	Упореди подвучене речи у следећим реченицама и заокружи да ли су оне примери за полисемију (П) или хомонимију (Х). а) Испред <u>замка</u> их је чекала <u>замка</u> . П Х б) Како се на енглеском <u>језику</u> каже <u>језик</u> на ципели? П Х в) Неколико <u>листова</u> липе било је скривено међу <u>листове</u> књиге. П Х г) Један <u>петак</u> је у <u>петак</u> заборавио домаћи. П Х	
15.	Подвуци придевску синтагму: Већ дуже време је био изразито поносан на ту своју збирку песама.	
16.	У следећем примеру подвуци зависну реченицу и одреди каква је по значењу: Посвађали су се због пута на Копаоник, где је он проводио већину времена сваке зиме. а) односна б) намерна в) допусна г) изрична д) узрочна ђ) месна е) условна	
17.	Прецизно одреди коју функцију у комуникативној реченици има зависна реченица. Како није пронашла своју нову плаву јакну, морала је да крене у старој, црвеној. Има функцију _____.	
18.	Коначно је био добро расположен <u>јер је оздравио</u> . У овом примеру би се зависна реченица могла заменити: а) предлошко-падежном конструкцијом ЗБОГ ОЗДРАВЉЕЊА б) предлошко-падежном конструкцијом са предлогом РАДИ ОЗДРАВЉЕЊА в) и једном и другом предлошко-падежном конструкцијом Заокружи слово испред тачног одговора.	
19.	Заокружи саставне везнике у реченици: Петар је приметио да Марко и Ненад не излазе заједно на одморе нити иду заједно кући после школе, али није хтео да се меша у те ствари, па се правио да се ништа необично не догађа.	
20.	Заокружи слово испред реченице у којој подвучени глаголски облик има модално значење: а) <u>Дођемо</u> ми на станицу, кад тамо – воз већ отишао. б) Сваког уторка <u>дођеш</u> прекасно. в) <u>Дођи</u> једном на време. г) Кад <u>дођем</u> на време, чекам по пола сата.	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2017/2018. година
РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

VIII разред

РЕШЕЊА

1. словенски, словачки, словеначки, старословенски, прасловенски
2. а), б), в), њ)
3. **призренско-тимочки**
4. **галицизми**
5. **ПРЕЦИ**
а), б), г), д)
6. ЖУТ, СТАР, ЛЕП, ТРАПАВ, ГРУБ, ХЛАДАН
7. Хиљадама година су се људи служили алаткама од дрвета и камена у свакодневним пословима, а онда су, захваљујући различитим металима, са великом брзином почели напредовати у технологији.
8. г)
генитив / једнина / женски
9. ЛЕЋИ, ВИДЕТИ, РУЧАТИ, УГЛЕДАТИ, СИПАТИ
10. в)
11. **ИСТРЧА** – аорист, **ЈЕ ДИСАО / ДИСАО ЈЕ** – перфекат, **ВЛАДАШЕ** – имперфекат
12. ИЗВОЂЕЊЕ: одглавлјивати, поглаварски
КОМБИНОВАНА ТВОРБА: поглавље, главобоља
13. б), в), њ)
14. а) X б) П в) П г) X
15. Већ дуже време је био изразито поносан на ту своју збирку песама.
16. где је он проводио већину времена сваке зиме
а)
17. **(прилошке) одредбе за узрок / (прилошка) одредба узрока**
18. а)
19. Петар је приметио да Марко и Ненад не излазе заједно на одморе нити иду заједно кући после школе, али није хтео да се меша у те ствари, па се правио да се ништа необично не догађа.
20. в)